

Valkonauha

4/2014

Rakkain
RUNONI

Taide
tuo sanan
näkyväksi

Tämä
JOULU

Naiset
perheiden koossapitäjinä

Valkonauha 4/2014

Julkaisija: Suomen Valkonauhaliitto

Toimituksen osoite:

Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki
puh. 091351 268

www.suomenvalkonauhaliitto.fi

etunimi.sukunimi@suomenvalkonauhaliitto.fi

Päätoimittaja: Anna-Mari Laine

Toimitussihteeri: Irja Eskelinen

Toimituskunta: Tarja Heino, Marja Kariluoto,
Pirkko Laakso, Tuulikki Perho, Helena Sipilä

Taitto: Anne Tervahauta / Kuvitella

Lehti ilmestyy 4 numerona

Tilaushinta 15 euroa vsk

Painopaikka: Tammerprint Oy, Tampere

ISSN-L 0355-7219, ISSN 0355-7219 (painettu)

ISSN 2242-0045 (verkkajulkaisu)

Kannen kuva: Kari Ehonsalo

Suomen Valkonauhaliitto – Förbundet Vita Bandet i Finland r.y.

Liitto on vuonna 1905 perustettu kristillisyyhteiskunnallinen naisjärjestö, joka toimii yksilöiden, perheiden ja yhteiskunnan hyväksi. Liitto on jäsenenä World's Woman's Christian Temperance Unionissa. Liitto ottaa vastaan testamentteja ja lahjoituksia. Pankkiyhteys: Sampo IBAN:FI98 8000 1100 0623 23

Puheenjohtaja

HuK Anna-Mari Laine

Varapuheenjohtajat

TtM Tuija Rönkä

Pankkivirkailija (eläk.) Tuulikki Perho

Pääsihteeri

Pastori Irja Eskelinen

Toimistos sihteeri

Nina Hurtamo

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus	3
Syyskokouksessa koettua ja päätettyä	4
Onnittelemme	6
Rukoilemme toistemme puolesta	9
Tämä joulu	10
Irti huumeista ry 30 vuotta	11
Joulu Afrikassa	12
Merkintöjä joulunajan hiljaisuudesta	14
Kirjaviisaat	17
Naiset perheiden koossapitäjinä	18
Taide tuo sanan näkyväksi	20
Itsetehdyt ajatuslahjat	22
Ystävyys kantaa	26
Rakkain runoni	28
Muistokirjoitus	30
Tuumasta toimeen	31

Liiton ylläpitämät

Valkonauhan Kotipesä Helsingissä

Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki

puh. 091351 268

Opiskelijakoti Helsingissä

Snellmaninkatu 27 D 18, 00170 Helsinki

SuurHelsingin Valkonauha ry:n ylläpitämä

Liisankoti

Lepolantie 49, 00660 Helsinki

Lahja

Joulu on ilon, tuoksujen, hyörinän, pyörinän, rakastamisen ja muistojen aikaa. Kaikki hyvä ja kaunis ikään kuin tiivistyy. Me haluamme olla lähellä toisiamme ja tehdä monet onnellisiksi antamalla pienempiä tai suurempia lahjoja. Samalla muistelemme niitä menneitä jouluja, ihmisiä ja lahjoja, jotka ovat erityisesti ilahduttaneet.

Tänä syksynä olen kuitenkin ajatellut niitä ihmisiä, jotka eivät ole voineet kokea tätä kaikkea kaunista, mikä liittyy jouluun. Miksi? Vuosien aikana erilaisissa keskustelutilanteissa on aina ollut ryhmässä muutama henkilö, joka joulusta keskusteltaessa on todennut, että ei hänellä ole koskaan ollut oikeaa joulua. Usein syynä on ollut se, että joku perheestä käyttää alkoholia tai huumeita. Ennen joulua on jo alkanut pelottaa ja jännittää eikä ole voinut iloita tulevasta joulusta. Usein joulu onkin sitten vain tuonut paljon surua ja pettymyksiä eikä paljon muisteltavaa ole jäänyt.

Ehkäisevän päihdetyön teemaviikolla 3.–9.11. Suomen Valkonauhaliitto yhdessä 22 toimijan kanssa halusi kysyä kaksi tärkeää kysymystä: Kenet sinä tekisit onnelliseksi juomalla vähemmän ja kenet sinä tekisit onnelliseksi olemalla oma itsesi. Raitis joulu perheessä on varmasti niin suuri lahja, että me, jotka olemme aina kokeneet sen, tuskin sitä voimme oikein käsittääkään. Kun kuulee jonkun kyynelisin kertovan, millainen ihmeellinen joulu oli se ensimmäinen joulu, kun isä ei enää juonut, voi aavistaa jotain.

Hämeenlinnan seudulla on ollut tänä syksynä kaikkien seurakuntien ja kristillisten yhteisöjen järjestämä suuri yhteiskampanja nimeltään MAHDOLLISUUS MUUTOKSEEN. Siinä on kutsuttu henkilökohtaiseen elämänmuutokseen ja Jeesuksen luo. Pienessä kirjasessa kertovat esim. entinen peliriippuvainen mies ja alkoholia liikaa käyttänyt mies, kuinka muutos tapahtui heidän elämässään.

Jospa mahdollisimman monessa perheessä tämä joulu olisi se ensimmäinen joulu, jolloin pelko olisi poissa ja rakkaus, ilo ja rauha olisi tullut sijaan. Olisi tapahtunut suuri muutos.

*Joulupuu on rakennettu,
joulu on jo ovelta.*

Namusia ripustettu ompe kuusen oksilla.

Kuusen pienet kynttiläiset valaisevat kauniisti.

Ympärillä lapsukaiset laulelevat sulosti.

*Kiitos Sulle Jeesuksemme, Kallis vapahtajamme,
kun Sä tulit vieraaksemme, paras joululahjamme.*

ANNA-MARI LAINE
puheenjohtaja

SYYSKOKOUKSESSA koettua ja päätettyä

Syyskauden tärkeä jäsenkokoontuminen toteutui teeman ”Taiteen hoitava merkitys” ympärille rakentuneille Valkonauhan syyspäiville, jotka järjestettiin Mänttä-Jämsä-akselilla 18.-19.10.2014. Mäntässä aloitimme tutustumalla Serlachius-säätiön Gösta-museon näyttelyihin. Bussimatalla Helsingistä Mänttään paneuduimme aiheeseen kun musiikkitearepeutti **Taru Koivisto** esitteli *Laulukontti*-hankettamme ja johti joukon laulamaan. Mänttää jatkoimme Jämsään seurakunnan leiri- ja kurssikeskukseen, Särkisaareen, jossa meidät ottivat lämpimästi vastaan emäntä **Arja Niemi-**

Bussimatalla lauloimme ja hiljennyimme.

nen ja häntä avustanut **Johanna**. Lauantai-illan ohjelmasta vastasi Taru Koivisto. Sunnuntaina osallistuimme Valkonauhan Sanajumalanpalvelukseen saarikirkossa, jossa saarnasi ja toimi liturgina Jämsän seurakunnan pastori **Johanna Pirola**. Häntä avus-

tivat valkonauhasisarret. Sunnuntaina oli sääntömääräinen syyskokous, jossa käsiteltiin sääntömääräiset asiat. Kokousta johti tottuneesti **Pirjo Kivelä-Ristevirta**.

Hallituksen kokoukseen tuli muutoksia. Liiton puheenjohtajaksi valittiin 1.1.2015 alkavalle 2-vuotiskaudelle vankilalähetä **Salme Elo** Akaasta. Uusina jäseninä hallitukseen valittiin **Pia Soidinmäki** Tampereelta (varajäsen), **Eeva Riittinen** Hirsensalmelta (varajäsen) ja **Satu Kiviharju** Hämeenlinnasta (varajäsen). Varsinaiseksi jäseneksi siirtyi **Tarja Heino** Oulusta.

Vas. Oululaiset Eine Lindén, Irmeli Kaipainen ja Tarja Heino musisoimassa.

Vas. Helsingistä Marita Saarela ja Anneli Klemetti sekä Hämeenlinnasta Päivi Määttänen.

Salme Elo valittiin liiton uudeksi puheenjohtajaksi

Liiton puheenjohtajaksi 1.1.2015 alkaen valittiin **Salme Elo** Akaasta. Liiton nykyisellä puheenjohtajalla **Anna-Mari Laineella** tuli täyteen viisi kautta hallitustyöskentelyä, joten häntä ei voitu sääntöjen toimikausirajauksen vuoksi valita jatkaamaan. Kiitämme hallituksesta poisjääviä eli **Anna-Maria, Helena Sipilää, Leena Järvelää** ja **Irja Angervoa** liiton joulukahveilla 13.12. Lämmin kiitos heille jokaiselle pitkästä ja sitoutuneesta työstään liiton hallinnossa.

Salme Elo on Tampereen Valkonauhan jäsen, ja on toiminut yli 30 vuotta vapaaehtoistyössä vankilalähetinään. Hän on Tampereen Baptistiseurakunnan jäsen, naimisissa ja kahden aikuisen pojan äiti ja moninkertainen isoäiti. Salme on syntynyt vuonna 1945 ja asuu Akaassa.

Salmen kristillisen vakauksen pohjana on nuorena koettu uskoontulo. Silloin

Tervetuloa Salme!

hän sai henkilökohtaisesti keua sen, kun saa rauhan sydämeen. Salme korostaa, että omilla voimavaroilla hän ei työtään jaksaisi, mutta kun kaikkein heikoimpinakin hetkinä ja vaikeimmissa tilanteissa saa ja joutuu turvautumaan Elävään Herraan ja Vapahtajaan, on kulku turvallista.

- Vaikka siltikin monimiksi-kysymys jää vastaustavaille.

Salmen sydäntä lähellä ovat vaikeassa tilanteessa elävät lähimmäiset. Elämän raskas puoli on tullut hänelle tutuksi työssään vankilalähetinään. Siitä nousee Salmen vahva kristillinen vakaumus ja halu tuoda ilon ja vapautuksen sanomaa sinne missä ihmiset ovat monenlaisten lukkojen ahdistamia; niin konkreettisten ihmisten asettamien kuin myös sisäisten sydämen lukkojen ahdistamia. Salmelle valkonauhatyö on tullut tutuksi hänen toimiessaan vankilatyössä yhdessä valkonauhasisar **Anja Lehden** kanssa.

Salmelle on ominaista toteuttaa kutsumustaan paitsi kodin ulkopuolisessa maailmassa myös lähellä. Siksi hänelle ovat erityisen rakkaita yhdessäolohetket lastenlasten kanssa. Näissä hetkissä syntyvät myös monet sukat ja lapaset pienempien ja isempien käsien ja jalkojen lämmittämiseen.

Tervetuloa joulukahveille

Kokoonnumme joulun merkeissä lauantaina **13.12.2014**
 Valkonauhan Kotipesässä osoite Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki.
 Kahvitus alkaa kello 12.00 ja ohjelmaosuus kello 13.00.
 Tervetuloa ottamaan vastaan Joulun Ihmettä yhdessä kanssamme!

Onnittelemme

Anja Aalto
90 vuotta
22.12.2014

Liiton kunniapuheenjohtaja **Anja Iris Aalto** syntyi Viipurissa 22.12.1924. Perheen isä **Ilmari Aalto** oli armeijan palveluksessa. Äiti **Elsa**, o.s. **Kaup-pila**, oli jättänyt alakoulunopettajan virkansa naimisiinmentyään. Hän piti kotikoulua vanhemmille lapsilleen, ja niin Anjakin oppi lukemaan jo kaksivuotiaana. Isän toimipaikan vuoksi kolmilapsinen perhe asui historiallisessa Viipurin linnassa. Talvisota merkitsi Aallonkin perheelle evakkomatkaa, ja perhe päätyi Lahteen. Epäsäännöllisinä kouluvuosina Anja toimi väliajat lottana Lahden Ivakissa (Ilmavalvonta-aluekeskuksesta) ja sotasairaalan kansliassa. Kesän 1944 hän palveli rintamalottana Karjalan kannaksella.

Ylioppilaaksi Anja pääsi Lahden yksityisestä tyttölyseosta 1944 ja valmistui pikavauhtia kolme vuotta myöhemmin Helsingin yliopistosta filosofian kandidaatiksi pääaineinaan suomen kieli ja kotimainen kirjallisuus. Valmistuttuaan hän toimi amanuenssina Sanakirjasäätiössä, jossa

hän oli jo opiskeluaikanaan ansainnut elatuksensa tuntipalkkaisena työntekijänä. Enemmän kuin tutkijan kammiota häntä houkutteli kuitenkin koulumaailma.

Lukuvuoden 1950–51 Anja toimi Aitoon kotitalouskeskikoulun (nyk. Anna Tapion koulun) äidinkielen, historian ja uskonnon opettajana sekä oppikoulupuolen rehtorina. Sen jälkeen hän oli äidinkielen lehtorina Äänekosken yhteiskoulussa 1951–65, Tampereen tyttölyseossa 1965–76 ja sen lopetettua toimintansa Tampereen lyseon lukiossa 1976–89. Eläkkeelle jääty-

ään hän toimi neljä vuotta Turun birgittalaisluostarin sisarten suomen kielen opettajana. Anja Aalto toimi myös Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsenenä 1971–92.

Kotikasvatuksen liitto valitsi 1994 ruoveteläisen **Anna Kihlströmin** Vuoden opettajaksi. Haastattelussa hän kertoo kouluajoistaan: ”Koulumuistoni alkavat Tampereen tyttölyseosta, jossa oli opettaja, joka mullisti meidän tyttöjen maailmankuvan. Hän kuunteli ja oli kiinnostunut. Hänelle emme olleet vain pulpetissa istuvia olioita vaan persoonallisuuksia. Hän oli kuin helmenkalastaja, joka löysi jokaisesta oppilaasta helmen.”

Tämä helmenkalastajaopettaja oli Anja Aalto. Oppilaat tulivat Anjalle läheisiksi, sillä hän toimi heidän parissaan muulloinkin kuin oppituntien aikana. Ikään kuin jatkumona omalle Toivonliiton jäsenyydelleen Viipurin keskuskansakoulussa Anja toimi Äänekosken yhteiskoulun raittiusyhdistyksen Nousevan voiman kuraattorina vuosina

1952–65 ja Suomen Opiskelevan Nuorison Raittiusliiton (SONR:n) hallituksen jäsenenä 1956–60 ja 1963–65 sekä puheenjohtajana 1966–68. Äänekosken kouluun hän perusti lähetyspiirin, joka sai nimekseen Ehafo (Ilo). Tampereella hän toimi teinikunnan kuraattorina ja Tampereen oppikoulujen kristillisten teinikiltojen yhteisen Teinisyndodin kuraattorina. Hän oli myös Tampereen aluesäästöpankin kasvatusoimikunnan varapuheenjohtajana pankin alasajoon asti.

Näihin vuosiin osuivat myös yhteiskunnallisen radikalismien vuodet. Anja muistelee tuota aikaa kuitenkin lämpimästi:

”Silloin joutui opettajana kasvamaan uuteen aikakauteen. Tampereen tyttölyseon oppilaat olivat aktiivisia ja keskustelun lainet kävivät korkeina. Nämä nuoret kokivat ja tunsivat asiat voimakkaasti. Noina vuosina opettajakeskeisyys alkoi siirtyä koulumaailmassa taka-alalle. Itsekin pyrin siitä pois. Halusin saada oppilaat keskustelemaan ja ajattelemaan itse. Koin myös tärkeäksi laajentaa oppilaiden maailmankuvaa antamalla heidän luettavakseen monipuolisesti eri maiden kirjalli-

suutta sekä tuomalla opetuksen henkilökohtaisen näkömykseni kansainvälisyyskasvatuksesta.”

Anja Aalto toimi Suomen Valkonauhaliiton hallituksen jäsenenä vuosina 1965–77 ja Valkonauha-lehden päätoimittajana 1966–76 ja 1982–89. Liiton puheenjohtajana hän oli 1980–89. Tuona aikana kehitettiin mm. tukihenkilötoimintaa päihdeongelmaisten läheisille, alettiin tukea ulkomailla tehtävää päihdetyötä Suomen Lähetysseuran kautta sekä uudistettiin Valkonauha-lehteä. Kansainvälinen toiminta vilkastui Anjan puheenjohtajakaudella ja sen vaikutukset ulottuivat myös kansalliseen valkonauhatyöhön. Pohjoismaisten sisarliittojen johtajiin hän solmi läheisiä ystävyyssuhteita. Paikallistasolla Anjan kotiyhdistys on Tampereen Valkonauha, jonka puheenjohtajana hän toimi 1991–98. Valkonauhasäätiön hallituksen jäsenenä hän on toiminut useita vuosia, ja tehtävä jatkuu edelleen.

1989 järjestettiin Kanadan Edmontonissa Valkonauhan maailmanliiton kansainvälinen kongressi. Anja oli osallistunut jo 1970-luvulta alkaen näihin kongresseihin, ja Edmontonissa hän oli

Anja johtamassa lehden toimituskuntaa 1980-luvulla.

Anja on osallistunut kansainvälisiin kokouksiin eri vuosikymmenillä.

Valkonauhan Hiljaisilla päivillä yhdessä silloisen pääsihteerin Kirsti Koskennurmen kanssa.

Vas. Tarja Ekholm, Riitta Gillberg ja Anja Aalto 100-vuotisjuhlassa v. 2005.

Suomen Valkonauhaliiton puheenjohtajana. Tuolloin nousi esille muuttumassa ollut maailmanpoliittinen tilanne, joka saattoi merkitä uusia mahdollisuuksia aloittaa uudestaan valkonauhatyö niissäkin maissa, joissa se oli jäädytetty Neuvostoliiton miehitettyä valtioita ja rautaesiripun laskeuduttua.

Yksi merkittävä haaste Suomen lähellä oli Viro. Anja on viron kielen taitoinen, ja hänellä on myös maan kulttuurin ja kirjallisuuden hyvä tuntemus. Niinpä hänet nimettiin Valkonauhan maailmanliiton alaiseksi Baltian kenttätyöntekijäksi. Mandaatti oli saatu, ja uusi tehtävä odotti Anjaa sopivasti heti sen jälkeen, kun 10-vuotiskausi Suomen Valkonauhaliiton puheenjohtajana päättyi.

Virossa on toiminut aktiivinen Valkonauha maan ensimmäisen itsenäisyyden aikana. Suomen Valkonauhaliitolla oli

tuolloin läheiset ja toimivat suhteet Viron raitiusväkeen kuten muihinkin Baltian maiden raitiusjärjestöihin. Anja Aalto pyrki löytämään mahdollisia entisiä valkonauhahasisaria tai heidän jälkeläisiään.

Tulokselliseksi osoittautui Tartu Postimees-lehden Anjasta ja valkonauhahatyöstä tekemä haastattelu alkuvuodesta 1991, jonka luetuaan mm. kielentutkija **Mari Must** kertoi äitinsä olleen valkonauhahasisar. Postimees-lehden haastattelu ja Maaleht-lehdessä julkaistu kysely toivat muutamia yhteydenottoja. Lisäksi haastattelu Tarton radiossa kantoi hedelmää.

Anja kaimansa Anja Lehden kanssa Edmontonissa kesällä 1989.

Anjan kenttätyöntekijä-kaudella perustettiin Viroon uudelleen Valkonauha eli virolaisittain Valgelint. Perustava kokous pidettiin Tartossa 24.3.1992. Sittemmin yhdistys pikkuhiljaa vahvistui ja kehitti työtään aluksi enemmän kansainvälisen taloudellisen tuen turvin mutta vähitellen yhä itsenäisemmin. Anjan toiminnan välityksellä Viron Valkonauha sai taloudellista tukea mm. tyttöjen kesäleirien järjestämiseen Ruotsin, Japanin, Sveitsin, Norjan sekä Suomen Valkonauha-järjestöiltä. Suomen Valkonauhahasisäätiö tuki vuosittain Viron toimintaa, ja 90-luvun alussa Tampereen Valkonauha lahjoitti pesukoneen Tarton synnytyssairaalalle. Anja on Viron uudelleen toimintansa aloittaneen Valkonauhan ensimmäinen kunniajäsen.

Sekä Äänekoskella että Tampereella Anja hoiti seurakunnan luottamustoimia yli 30 vuoden ajan. Niihin sisältyi pitkäaikainen jäsenyys Tampereen seurakuntien yhteisessä kirkkovaltuustossa, nuorisotyön johtokunnassa sekä 8 vuotta Tampereen Kirkkosanomien toimituskunnassa. Opettajien lähetysliiton hallitukseen ja sen julkaiseman Maan ääriin -lehden toimituskuntaan hän kuului 1980-luvulta alkaen. Birgittalaissarten ystävät ry:n johtokuntaan hän kuului 15 vuotta ja jatkoi sen jälkeen sisaria tuke-

van maallikkoryhmän jäsenenä. Ennen Tampereelle muuttoaan Anja kuului puolitoista vaalikautta Äänekosken kauppalanvaltuustoon.

Oma lukunsa on Anja Aallon kirjallinen toiminta, joka on ulottunut suomenkielen tutkimuksen ja äidinkielenopetuksen alalta myös laajalti sen ulkopuolelle. Teos *Samuel Roos, suomalainen sanaseppä* ilmestyi 1959. Vuodesta 1960 Anja toimi 30 vuotta kirkollisen Kotimaa-lehden pakinoitsijana nimimerkillä Amica (pakinoita kertyi kaikkiaan 367). Hän oli myös neljännesvuosisadan ajan saman lehden kirjallisuusarvostelijana. Häntä arvostetaan myös esitelmöitsijänä ja puhujana.

Anja Aallon monipuolinen kristillinen järjestötoiminta ja työ Valkonauhassa on jatkunut, mutta luonnollisesti korkea ikä on rajoittanut viime vuosina osallistumista. Anja Aallolle myönnettiin 1993 Suomen Leijonan ritarikunnan 1. luokan ritarimerkki hänen ansioistaan suomalaisen yhteiskunnan hyväksi. Suomen Valkonauhaliiton kunniapuheenjohtajaksi hänet kutsuttiin 1995.

Toivotamme Anjalle sylintäydeltä onnea hänen viettäessään merkkipäiväänsä!

IRJA ESKELINEN

Rukoilemme TOISTEMME PUOLESTA

Valkonauhaliike on myös rukoilevien ihmisten liike. Yksi toiminnan perusta on keskipäivän rukoushetki, jonka viettäminen yhdistää eri puolilla maapalloa elävät valkonauhalaisten yhdeksi rukousketjuksi. Saamme säännöllisesti esirukouspyyntöjä, pidetään siis rukousyhteytemme elävänä.

Vapahtajani, kiitos siitä, että et vain kärsivissä vähimmissä sisarissa ja veljissä kysy meidän rakkauttamme, vaan tahdot itse olla meissä ja antaa omaa rakkauttasi ja me saamme olla armahtavan rakkautesi sisällä silloinkin, kun me kärsimyksen keskellä olemme työssä sisartemme ja veljemme hyväksi. (Meri Tirroniemi teoksessa 2000 Rukouksen vuotta)

Esirukoustamme on pyytänyt **Anja**-sisaremme, jolla on elämässään fyysistä sairautta ja korkean iän mukanaan tuomia vaikeuksia.

Rakas Taivaallinen Isä. Kiitos luomisen lahjasta, hyvydestä, jota jaat elämäämme. Kiitos työstä ja vaivannäöstä. Pidä meidät työtovereinasi, siunaa työmme, siunaa lepomme. Vahvista meitä tahtosi mukaan uskomaan, rakastamaan ja toimimaan.

Tämä joulu

Millainen tulee olemaan tämän vuoden joulunodotuksesi ja itse joulu? Saatko viettää sen yhdessä heidän kanssaan kuin ennenkin? Onko perheeseen syntynyt yksi ihme lisää, vai oletko joutunut luopumaan rakkaasta? Vietätkö jouluasi eri paikassa kuin ennen? Oletko jälleen yksin? Vai toivotko, että tämän vuoden joulu olisi nopeasti ohi ja arki jälleen koittaisi.

Jokainen meistä on viettänyt erilaisia jouluja – lapsuuden, nuoruuden ja aikuisuuden joulut. Ja jälleen on uuden joulunodotuksen matka edessämme. Adventin aikana me valmistaudumme jouluun. Se on aivan kuin sydämen suursiivouksen aikaa ennen juhlan alkamista.

Mutta näiden erilaisten joulujen keskellä on jotakin, joka pysyy aina samanlaisena. Joulun sanoma. Sen salaisuuden ääreen me vielä 2000 vuoden päästäkin kokoonnumme yhtä hämmentyneinä kuin Maria – joka ei tiennyt elävänsä ensimmäistä joulua. Mekin mietimme ja ihmettelemme.

Me nykyajan ihmiset tiedämme paljon tästä maailmasta, sen lainalaisuudet ja rakenteet. Me pystymme selittämään itsemme ja elämämme järjestykseen. Mutta joulun koruttoman sanoman ääressä meidät ri-

sutaan tiedosta, titteleistä, saavutuksista ja arvoista. Niillä ei tee yhtään mitään seimen ääressä, vastasyntyneen kanssa – vain kosketuksella, rakkaudella ja läheisyydellä on merkitystä. Jokainen vauvan syliin ottanut sen tietää.

Joulun kristallinkirkas ydin on yksinkertainen ja samalla suunnaton: Meidän ylöspäin kurkottavien, yhä korkeammalle haluavien ihmisten Jumala tuli alas, rinnallemme, syntyi kaltaiseksemme. Meidän ei tarvitse etsiä häntä korkeuksista, sillä hän itse tuli meidän vierellemme, elämämme arkeen. Hän syntyi keskelle keskeneräisyyttä ja valuvikaisuutta. Tämän seimen äärelle ei ole kynnystä tulla. Siinä voi vain saada ja antaa rakkautta.

Iäisyys murtautui aikaan. Rakkauden tähden. Tämä ilosanoma on kohdannut vanhempamme ja isovanhempamme ja tänä jouluna se tulee meidän osaksemme. Oli joulumme tänä vuonna millainen tahansa, tämä sanoma ei muutu. Yksin sinun vuoksesi olisi Jumala kaiken tämän tehnyt.

Siunattua joulunodotuksen aikaa, millä kohtaa matkaasi kuljetkaan.

MARJA HELTELÄ
Haagan seurakunnan kirkkoherra

IRTI HUUMEISTA RY 30 VUOTTA – aina on toivoa

Järjestö juhlisti 30-vuotista toimintaansa järjestämällä 27.10. työseminaarin, jossa tuotiin esille toimintaympäristön ajankohtaisia asioita. Runsaslukuisen osanottajajoukon toivottivat tervetulleeksi yhdistyksen toiminnanjohtaja **Kimmo Sainio** ja puheenjohtaja **Sami Räsänen**; molemmat tyylilleen uskollisesti eli toivoa ja aitoa kohtaamista välittäen. Tilaisuus oli ensihetkiltään lähtien lämmin ja täynnä sekä asiaa että ihmisten välistä vuorovaikutusta. Sellaisen koettuaan huomaa saaneensa voimia omaankin työhön.

Sosiaali- ja terveystieteiden neuvotteleva virkamies **Elina Kotovirta** puhui vapaaehtoisuudesta, vertaisuudesta ja tulevaisuudesta. Hänen puheenvuorostaan jäi mieleen elämään sana innovaatio, joka merkitsee rajan ylittämistä. Kuulija tuli haastetuksi kysymyksellä ”Oletko ylittänyt jonkin rajan tänään?” Tuo raja voi olla arkuutemme, epävarmuutemme kohdata vaikeassa tilanteessa oleva lähimmäinen. Elina Kotovirta korosti kuinka vapaaehtoistyöhönkin kertyy asiantuntijuutta sitä mukaa kuin meidän epävar-

(jatkuu sivulle 32)

Irti Huumeista ry:n toiminnanjohtaja Kimmo Sainion tervetulosanat loivat lämpimän tunnelman.

Tutkimusprofessori Salme Ahlström silmäilemässä juhlijan järjestön jäsenlehteä.

Joulu Afrikassa

ETIOPIA 1998

Olen ehtinyt viettää jo kymmenen joulua Etiopiassa. Tällä kertaa asun pienessä kylässä muutaman sadan kilometrin päässä pääkaupungista, Addis Abebasta. Suomessa on menossa jouluaaton valmistelut kiivaimmillaan. Etiopiasa joulu on vasta Suomen loppiaisen aikaan, joten joulusta ei näy merkkiäkään. Olen ollut koko päivän maaseudulla suojaamassa lähdettä, jotta kyläläiset saisivat puhtaampaa ja terveellisempää vettä.

Päivä on ollut aurinkoinen ja kuuma. Kiviä kantaessa, betonia käsipelillä sekoittaessa ja lähteen suojausta rakentaessa on hiki virrannut. Kun ajelimme maaseudulta kohti kotikyläämme Atnagoa, ajattelen läheisiäni ja ystäviäni Suomessa. Kuvittelen mielessäni, kuinka Suomessa valmistaudutaan avamaan lahjoja ja syömään jouluruokia.

Kotikylään saavumme pimeän jo laskeuduttua. Päivän kuumuus on poissa, lämpötila on laskenut alle kymmenen asteen. Ajamme suoraan kylän laidalla olevan pienen ja vuolaan joen rantaan. Koska

kylässä ei ole vesijohtovettä, peseytyminen tapahtuu jokirannassa. Ulkona on täyskuu, kun hyppään etiopialaisten työvereitteni kanssa jokeen. Vedessä tarkenee olla vain juuri sen verran, että saa huuhdottua päivän pölyt pois iholta.

Olo on jotenkin epätodellinen, kun vetäydyn peseytymisen jälkeen omaan yhden huoneen asuntooni. Mieltä kaihertaa haikeus ja ikävä, kun ennen nukkumaan menoa sammutan kynttilän. Se ei pala niinkään joulun kunniaksi, vaan toimii öljylampun lisäksi huoneen valonlähteenä. Onneksi parin viikon päästä on Etiopian joulu. Silloin saan ainakin pienen tuulahduksen joulusta, kun luvassa on joulukirkko joululauluineen kylän kirkossa. Silloin pääsen myös avaamaan Suomesta postin kautta tulleita joululahjoja.

SIERRA LEONE 2013

Valmistaudun viettämään ensimmäistä jouluaani Sierra Leonessa. Olen saanut vieraan Suomesta ja tiedän, että hänen mukanaan on luvsa-

Ben Malinen lukemassa aatonaattona Suomesta tulleita joulutehdyksiä ja joululehtiä hotellin rannassa.

sa suomalaisia joulukerkuja. Joulun aatonaattona käymme vieraani kanssa pääkaupungin, Freetownin lähellä olevassa kirkossa. Siellä saamme jo pientä esimakua joulusta, kun paikalliset kirkkovieraat tanssivat joululaulujen tahdisa kirkonpenkeissä.

Jouluaattona ajelimme Freetownista kohti Bo'n kau-

punkia, missä kotini sijaitsee. Neljän tunnin ajon jälkeen, illan jo pimentyessä saavumme perille. Ulkona on vielä lähes hellelukumat, sillä päivällä on ollut lämmintä 35 astetta. Viiritellen olohuoneen pöydälle joululaloja, jotta pääsisimme joulutunnelmaan. Koska talossa on vain harvoin kaupunginsähköä, pitää aurinkopaneelin sähköä pyrkiä säästämään. Vaikka jonakin toisena päivänä asunnon hämäräryys häiritsisi, sopii puoliksi pimeä huone joululaloineen hyvin jouluaatton.

Vieraani Suomesta tuomista ruokatarvikkeista saamme valmisteltua lähes täydellisen jouluaterian. Pöydässä on lanttu- ja porkkanalattikkoa ja kinkkua. Jälkiruokaksi tarjotaan kahvin kanssa Suomesta tuodusta torttutai-kinasta paistamiamme joulutorttuja. Kun taustalla soivat tutut joululauluja, puuttuu joulutunnelmasta vain joulu-kuusi, lumi ja 40 astetta kylmempi ilma.

Joulupäivänä ajamme yhden kaupungin monista kirkkoista. Kirkko on koristeltu joulunauhoilla ja muutamil-

muilla koristeilla. Joulukuusta tai joululaloja ei näy, mutta tunnelmaa se ei haittaa. Jumalanpalveluksen aikana joulutunnelma on harras, kun laulamme joululauluja sekä englanniksi että paikallisella kriorikielellä. Suomalaiseen tapaan joulu on Sierra Leonessa kaksipäiväinen, joten aikaa rahoittumiselle jää vielä joulukirkon jälkeenkin.

BEN MALINEN

Ben Malinen on helsinkiläinen teologian tohtori ja tietokoneinsinööri. Hän on tutkinut suomalaisten häpeää ja sen syntymekanismeja. Hänen uusimmat kirjansa käsittelevät mustasukkaisuutta ja läheisriippuvuutta. Tällä hetkellä hän toimii Suomen Pakolaisavun maajohtajana Sierra Leonessa.

Kirjat:

Häpeän monet kasvot (2003)

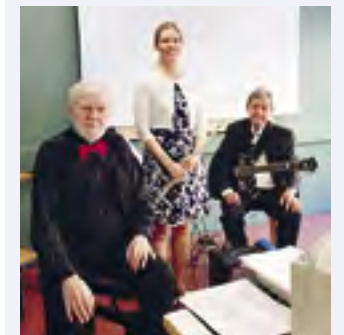
Elämää kahlitseva häpeä (2011)

Mustasukkaisuus – Repivä ja rakentava tunne (2012)

Taakkana läheisriippuvuus – Kenen elämää elät (2014)

Warsinaiset Weljekset ja Sisko toivat Laulukontin ilon Kampin palvelukeskukseen

Taru Koiviston kokoama uuden musiikillisen "iskuryhmän" Warsinaiset Weljekset ja Sisko muodostavat pianisti **Kari Koistinen** ja kitaristi sekä laulusolisti **Veikko Lappalainen**. Kokoonpanossa Taru itse laulaa ja soittaa huilua. Esitimme 22.10. valkonauhatyötä Kampin palvelukeskuksessa matkailunharrastajien kerhoillassa. Musiikin lomassa **Irja Eskelinen** esitteli Valkonauhan historiaa ja nykyisiä työmuotoja. Paikalla oli noin 30 kiinnostunutta kuulijaa.

Vas. Kari, Taru ja Veikko eli Warsinaiset Weljekset ja Sisko.

OUTI AMPUJA

MERKINTÖJÄ *joulunajan hiljaisuudesta*

Lumi sataa maahan.

Suksien suhina.

Joulun viettoon valmisteltu koti.

Mikä yhdistää näitä kolme asiaa? Ainakin sama vuodenaika eli talvi. Niitä yhdistää lisäksi hiljaisuus. Se, että voi kuulla pieniä ääniä, kuten suksen suhinan hangella tai lumen satamisesta lähtevän äänen, on yksi tapa määrittää hiljaisuus. Tiedättehän, se pieni ripisevä ääni joka syntyy kun hiutaleet laskeutuvat takin hihalle, maahan, kaikki-

alle. Tai se vieno suhina, joka syntyy suksen liukuessa hangen pinnalla. Näiden, ja muiden muiden pienten äänten erottaminen kertoo siitä, että on hiljaista. Hiljaisuus ei tarkoita äänten poissaoloa vaan se voi tarkoittaa hetkeä, jolloin voi kuulla ne pienet äänet jotka muutoin peittyvät kovempien äänten, ehkä melun alle. Hiljaisuus voi olla myös tunnelma, kuten joulun viettoon rauhoittuva koti tai joulukirkko. Ja paljon muuta.

Näihin ja lukemattomiin muihin hiljaisuuden määritelmiin sain ilon tutustua *Suomalainen hiljaisuus ja Att Uppleva Tystnad* -tutkimusaineiston myötä. Tutkimuk-

sen aineisto kerättiin Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran (SKS) ja Svenska litteratursällskapet i Finland (SLS) järjestämän keruukilpailun kautta ajalla 6.10.2011–31.5.2012. Yhteistyötahoina toimivat SKS:n ja SLS:n lisäksi Suomen Luonnonsuojeluliitto, Kuuloliitto, Metsähallitus ja Hiljaisuuden Ystävät ry. Keruukilpailun tavoitteena oli kerätä hiljaisuuteen liittyviä kokemuksia, muistoja, määritelmiä ja saada tietoa paikoista, joista vastaajat ovat löytäneet hiljaisuutta. Aineisto tuotti tietoa myös siitä, mihin vastaajat kokevat tarvitsevansa hiljaisuutta. Keruu tuotti yhteensä 320 vastausta eri-ikäisiltä naisilta

ja miehiltä. Aineisto on sivumäärältään runsas ja puhutteleva sekä tutkimuksellisesti antoisa.

Useimmin hiljaisuus määritellään luonnonrauhalliseksi ääniympäristöksi, jossa kuultavissa on vain luonnon ääniä, kuten lehtien kahinaa, veden solinaa ja linnun laulua. Tällöin hiljaisuuteen eivät kuulu ihmistoiminnasta aiheutuvat äänet, kuten moottorin ääni, kova huuto tai vihaiset ihmisäänet ja taustamusiikki. Ne koetaan hiljaisuutta häiritsevinä ääniinä. Vastaajat kertoivat löytävänsä hiljaisuuden muun muassa metsästä, mereltä, rannoilta, kesämökiltä ja puistosta. Sisätiloista hiljaisuutta haetaan ja löydetään muun muassa kotoa, kirjastosta, museosta, kirkosta, saunasta ja hiljaisuuden retriitistä.

Hiljaisuutta koetaan yleisemmin yksin. Yhdessä sitä koetaan parhaan ystävän tai elämäntoverin kanssa mutta myös hiljaisuuden retriiteissä ja kirkoissa. Eräs vastaaja kertoo retriittikokemuksestaan, kuinka siellä hiljaisuus on jaettua hiljaisuutta ja siten erityislaatuista. Jaettua hiljaisuutta koettiin myös konserteissa ja teattereissa, jossa moni nauttii pienestä odottavasta hiljaisuuden hetkestä juuri ennen esityksen alkua.

Joulun hiljainen tauko

Näin joulun alla huomio kiinnittyy joulun ajan hiljaisuuskokemuksiin, joita keruuai-

neistossa on runsaasti. Vuonna 1946 syntynyt vastaaja kertoo menevänsä aina jouluaamuina aikaisin kirkkoon nauttiakseen jouluaamun hiljaisuudesta. Tunnelmaa tehostavat vahtimestarin ikkunoille sytyttämät oikeat kynttilät. Eräs toinen vastaaja muistelee jouluna kokemaansa metsän hiljaisuutta, jolloin hän saattoi kuulla lumen satavan. Vastaaja tunsu joutuneensa keskelle joulusatua. Aineistoista löytyy myös haltioituneita muistoja tähtikirkkaista ja hiljaisista jouluoista, jotka ovat jääneet miellyttävinä hiljaisuusmuistoina vastaajien mieleen vuosien, ellei vuosikymmenten ajaksi.

1940-luvulla syntynyt vastaaja muistelee lapsuutensa jouluja 1950-luvulla, jolloin joulukuuseen sytytettiin oikeat kynttilät. Vastaajan kotona asuvan mummon tehtävänä oli vahtia kynttilöitä ja lapsia. Hän komensi lapsia olemaan hiljaa aloillaan. Niinpä mummo ja lapset istuivat hiljaa joulukuusen ympärillä kynttilöitä katsellen. Vastaaja muistelee aina odottaneensa jouluina eritoten tuota hiljaista hetkeä, jolloin hän sai olla rauhassa ja katsella kynttilöitä siristetyin silmin. Hiljaiseen hetkeen sisältyi joulun taikaa. Jouluinen hiljaisuus-muisto on seurannut vastaajaa koko hänen elämänsä ajan ja hän on pyrkinyt välittämään joulun, kynttilöiden ja hiljaisuuden yhtälöön liittyvää erityistä kokemusta eteenpäin.

Omaishoitajana pitkään toiminut vastaaja kertoo joulun olleen vuoden kohokohta. Joulunpyhät oli odotettu ajanjakso, jolloin hän sai ilmeisen harvoin toteutuvan tilaisuuden olla yksin ilman velvoitteita. Joulun viettoon valmisteltu, siivottu ja koristeltu koti muodosti hänelle hiljaisuutta, yksinoloa ja joutilaisuutta tarjoavan keitaan. Hän vaali hiljaisuutta jopa siinä määrin, että ei kuunnellut radiota tai katsonut televisiota. Hiljainen joulukoti kotona oli vastaajalle tervetullut ja tarpeellinen tauko, jolloin saattoi kerätä voimia seuraavaa vuotta varten. Odotettu ja vaalittu tilaisuus palauttaa työstä ja arkielämän velvoitteista. Oikea hiljaisuuden juhlahetki.

Arkea rytmittävä hiljaisuus

Omaishoitajana toimineen vastaajan hiljaisuusmuistosta välittyvä tarve työtä ja arkea rytmittäväälle hiljaisuudelle ilmenee monessa muusakin vastauksessa. *Suomalainen hiljaisuus* -keruukilpailun vastauksista huomattava osa sisältää toistan toistaan myönteisempiä kuvauksia hiljaisuuden merkityksestä työstä palautumiselle, akkujen lataamiselle, luovuudelle ja hyvälle elämänlaadulle. Hiljaisuuden koetaan rauhoittavan, se hoitaa ja antaa ajatuksille tilaa vaeltaa omia polkujaan. Hiljaisuus luo levollisuutta olemiseen. Hiljaisuus kannattelee ja siinä on ihmeellistä, uutta luovaa voimaa, kuten eräs

hiljaisuuden retriitissä vie-raillut vastaaja kiteyttää. Tarve hiljaisuuteen korostuu niillä vastaajilla, jotka tekevät luovaa ajattelua vaativaa työtä tai ovat jatkuvasti työnsä kautta tekemissä ihmisten kanssa. Toiset tarvitsevat hiljaisuutta päivittäin, toiset harvemmin. Eräs ”hiljaisuus-narkomaaniksi” tunnustautuva kertoo tarvitsevansa hiljaisuutta puolen tunnin annoksen päivittäin. Useille vastaajille arkea mielekkäästi rytmittävällä hiljaisuudella on tärkeä ja pysyvä sija heidän elämässään.

Työstä palautumisen lisäksi hiljaisuutta tarvitaan lohduttamaan surun ja murheiden keskellä. Moni kertoo kantaneensa vuosikymmenten ajan surunsa metsän hiljaisuuteen, jossa ahdistus katoaa. Erityisesti luonnon hiljaisuus koetaan lohduttavana ja tuudittavana sylinä, johon voi sulautua. Sulautuminen hiljaisuuteen on hetki onnea ja antaa paljon energiaa, kertoo vastaaja, joka meressä uidesaan kokee liukuvansa osaksi luonnon hiljaisuutta. Osassa vastauksista hiljaisuus määrittyy yhdeksi onnen muodoksi, koska se tuo keinon paeta arjen vaatimuksia. Luonnon hiljaisuudesta myös haltioidutaan, se on tervetullut kotoisa, eheyttävä voimavara. Monelle vastaajalle erityisesti metsä on hiljainen kirkko, tervetullut hiljaisuuden paikka, jossa luonnon omat äänet ovat kauneinta musiikkia. Seuraavaan runoon keruukilpailuun vastannut **Pirkko Äyräs** kiteyttää kokemustaan:

*Täällä
sateen ropinassa,
kirkkoni on metsä.
Valoon kohoavat pilarit
mäntyjen urut.
Rauhaan pakenin.*

Kirjoittaja kertoo runon syntyneen aikana jolloin hän kaipasi hiljaista pakopaikkaa kotitöiltä ja perheen vilскеeltä.

Yhteistä etenkin vanhempiin ikäluokkiin kuuluvien kokemuksille on hyvä itsetuntemus. Niissä tunnustetaan toistuva tarve elämää mielekkäästi rytmittävälle hiljaisuudelle, joka tarjoaa lohtua ja taukoja arjesta, hälystä ja elämän jokapäiväisyydestä. Hiljaisuus auttaa kantamaan ihmisenä olemisen taakkaa, huomioi eräs 62-vuotias vastaaja.

Etenkin luonnosta haetun hiljaisuuden elvyttävä vaikutus saa tukea tieteellisistä tutkimuksista. Elvyttävässä rauhallisessa luonnonelementeissä sisältävässä ympäristössä, kuten puistossa oleskelu laskee verenpainetta ja sykettä. Metsässä oleskelun on niin ikään havaittu vaikuttavan positiivisesti terveyteen ja hyvinvointiin. Pääsy kohtuullisen hiljaisille alueille keskellä arkipäivää näyttäisi edesauttavan hyvinvointia ja viihtyvyyttä ja vähentävän koettua stressiä. Hiljaisuus, myös ”kaupunkihiljaisuus”, on yksi hyvinvointia edistävä tekijä.

Hiljaisuuden ja luonnon elvyttävä vaikutus perustuu muun muassa ärsykkeiden vähyteen. Hiljaisuudessa meidän ei ole pakko tahattomas-

ti reagoida jatkuviin ärsykeisiin – toisin kuten meluisassa ja paljon äänellisiä ja visuaalisia ärsykeitä sisältävässä kaupunkiympäristössä. Esimerkiksi jatkuvalla melulle altistuminen voi aiheuttaa monia haitallisia vaikutuksia terveyteen. Melu aiheuttaa stressiä, heikentää unen laatua ja riski sairastua muun muassa sydän ja verisuonitauteihin kasvaa. Hiljaisuus sen sijaan sisältää potentiaalia. Sen täyttymättömyys antaa tilaa kääntyä sisäänpäin eikä vaadi mitään.

Lopulta kyse lienee tasapainosta. Että maailman melun, vilskkeen ja vaatimusten vastapainona löytyy hiljaisuutta tarjoavia paikkoja ja hiljaisia hetkiä. Jotta myös tänä jouluna voisimme kuulla lumen satavan maahan.

OUTI AMPUJA

EEVA SUMILOFF

Kirjoittaja on tietokirjailija ja Helsingin yliopiston dosentti

Artikkeli perustuu Suomalainen hiljaisuus / Att Uppleva tynad -keruukilpailun tuottamaan aineistoon. Vastaukset on arkistoitu SKSn ja SLSn arkistoihin. Runon julkaisemiseen on saatu lupa kirjoittajalta.

Muistojen helminauhasta

Kesällä 1963 nuori **Kaisa Koivisto** matkustaa parinkymmenen muun suomalaisen kanssa Israeliin työskennelläkseen Kirjat Anavimin kibbutseissa kokonaisen vuoden. Kotiin palattuaan hän muisteli ja työsti kokemaansa kirjoittamalla ”Kibbutsnikin vuosikirjaa”, muistoja, tunteita ja ajatuksia kaikesta siitä, mitä tuon ihmeellisen vuoden aikana tapahtui. Ja työstettävää varmasti riitti! On lähes käsittämätöntä, että sellaisen, täysin toiseen maailmaan ja suorastaan toiseen aikakauden suuntautuneen matkan jälkeen ollenkaan saa jalkansa tukevasti takaisin kotimaan kamaralle.

Nyt, lähes viisikymmentä vuotta myöhemmin tuon ahkeran kirjoittamisen tulos on viimein löytänyt tiensä kansien väliin laajemmankin lukijakunnan iloksi.

1960-luvun alun Israel on ollut täysin toinen maailma kuin se, jonka matkailija tä-

Kaisa Välttilä: **VUOSI RYPÄLEKYLÄSSÄ**
Suomen Karmel-yhdistys ry 2013

nään kohtaa. Maa oli itsenäistynyt vain viisitoista vuotta aiemmin, pioneerihenki ja isänmaallisuus olivat olemassaolon kantavia voimia. Olosuhteet olivat kaikin puolin vaatimattomat. Jo jonkinasteeseen hyvinvointiin yltäneestä Suomesta oli pitkä harppaus kibbutsielämän alkeellisiin puitteisiin. Mutta suoma-

laisella sisulla ja ennakkoloolottomuudella siellä pärjättiin – ja voitiin hyvin.

Kirja kuvaa värikkäästi tuloikkaiden arkuutta ja vierauden tunnetta, sitä lämpöä ja etelämaalaista välittömyyttä, jolla vieraat otettiin vastaan, pikaista tottumista vaatimattomiin asuinoloihin ja ankaaraan työntekoon ja halua olla kaikessa mukana täysin sydämin.

Vuoden kuluessa syntyy läheisiä, pakahduttavan rakkaiden sävyttämiä suhteita niistä ystävien kuin rakastavaimien kesken. Lukija pääsee tutustumaan Keittiö-Haimiin ja Pelto-Haimiin, Fanja-tohtoriin ja Amijaeliin, ”pikkuveljiin” Tanhumiin ja Menaemiin ja moniin muihin niin läheisen aidosti, että kirjan kannen suljettuaan heitä on suorastaan ikävä.

Koko juutalainen vuodenkierto tulee tutuksi niin arkisine aherruksineen kuin lukuisine

juhlineenkin. Kibbutsin sosiaalisen ja tasavertaisuuden hengen mukaisesti ”Suomikylän” asukkaiden kanssa juhli-taan myös heidän omia juh-liaan. Yksikään syntymäpäi-vä ei mene ohi ilman Keittiö-Haimin loihittamaa juhlevaa kakkua. Myös itsenäisyyspäi-vä ja joulun saavat aivan uusia ulottuvuuksia täällä kaukana kotoa, juutalaisen kulttuurin keskellä.

Kaisa Välttilän kuvaama kib-buttsielämä näyttyy täyte-läisenä ja rikkaana yhdessä tekemisen, yhdessä suuremisen ja yhdessä iloittamisen maail-mana. Tulee mieleen kysymys: voiko kibbutssissa olla yksinäi-nen? Kun kaikki tehdään yh-dessä ja kaikki jaetaan kaik-kien kesken, voiko sellaisessa maailmassa syrjäytyä?

Yhdessä eläminen myös hier-tää, sen tietää jokainen. Mutta jotain kenties kieli se, että ih-misten välisiin ongelmiin vii-tataan vain ohimennen. Kir-joittaja ei kaunistele asioita, ei hehkuta paratiisimaista au-voa, mutta se, mikä oli vaikeaa – sen voi ohittaa muutamal-la sanalla. Turha sitä on jää-dä märehtimään, kun kaikkea hyvää, rikasta ja kaunista kui-tenkin oli niin paljon enem-män. Siitä tulee ammentaa! Ja antaa muun olla.

Kirjan luettuani minulla on tunne, kuin olisin itse ol-lut siellä, saanut olla muka-na kaikessa ilossa ja vaivassa, matkustaa Pyhän maan ris-tiin rastiin, ponnistella hepre-an kielen kimpussa, kokea lä-heisten ihmissuhteiden synty-misen ja lopulta eron kipeän haikkeuden.

Jokaiselle kibbutssissa eläneelle tämä kirja on aarreaitta: kuin-ka monta naurua se kirvoit-taakaan, kuinka monta haikke-aa muistoa herättää henkiin. Ja sille, joka ei kibbutsielämää tunne, kirja on yhtäläillä aar-reaitta: omassa nojatuolissaan istuen pääsee sisälle siihen maailmaan, joka on niin toi-senlainen kuin omamme.

Riemastuttavan ja osin myös järkyttävän lukukokemuksen lisäksi tämä kirja osoitti elä-vällä tavalla sen perustavan-laatuista totuutta, että py-syvimmän jäljen, syvimmän merkityksen elämään jättää vain rakkaus. Erilaisten, toi-sistaan suuresti poikkeavien ihmisten välinen lämmin, vä-litön ja vaivojaan säästelemätön huolenpito, lämpö ja kiin-tymys.

HELI VON BRUUN

Naiset perheiden koossapitäjinä

Naisten asema ja mahdol-lisuudet ovat mietityttäneet itseäni elämänmittaan usein jo omani, äitini ja isoäitini hyvin erilaisten elämäntilanteiden sekä omien jo aikuistuneiden tyttärien osalta. Nyt ministerinä olen saanut pohtia ja perehtyä asiaan myös enemmän kansainvälisestä – erityisesti kehitysmai-den – näkökulmasta.

Tasa-arvo on yksi kehityksen katalyytti. Monen yhteiskunnan nousun este-

nä on eriarvoisuus eri väestöryhmien, erityisesti sukupuolten kesken. Kirjai-lija Jari Tervon sanoin: ”Naiset ovat maailman suurin sorrettu vähemmistö – eivätkä he edes ole vähemmistö”. Yli puolet maailman väestöstä on naisia. Vanhanaikaiset, miesten dominoimat yhteiskunnat eivät valitettavasti edusta maailman kehityksen kärkeä. Ikiaikai-siin tapoihin, perinteisiin ja rakenteisiin takertuminen pitää montaa maailman valtiota henkisesti taantumassa. Koulutus, erityisesti tyttöjen ja naisten

koulutusmahdollisuudet, ovat tehok-kain ase köyhyyttä vastaan. Koulutuk-sen puute ei ole pelkästään muodollisen koulutuksen puutetta, vaan rakenteel-linen epätasa-arvo rakentaa (tai naker-taa) tyttöjen identiteettiä pienestä pitä-en. Tytöt jäävät kokonaan vaille mah-dollisuuksia hankkia sosiaalisia taito-ja, itseluottamusta ja verkostoja, joiden avulla voisi itsenäistyä ja työllistyä ai-kuisuudessa. Ihmiskunnalla ei ole varaa siihen, että jätämme käyttämättä poten-tiaalin, jota työssä ja naisissa on.

Kyse ei ole vain tasa-arvosta, vaan yh-teiskuntien ja maailman kehityksestä. Naisilla on keskeinen rooli arjen pyö-rittäjinä yhteisöissä ympäri maailmaa. Naiset viljelevät maata, hoitavat karjaa, huolehtivat puhtaasta vedestä. Maapal-lon ruokaturva on siis pitkälti naisten varassa. Naiset tuottavat 60–80 prosent-tia kehitysmaiden ruoasta, mutta koko maailmassa naiset omistavat vain muu-taman prosentin viljelysmaista. Usein ammattimainen viljely ja maanomis-tus kuuluu miehille, mutta pienviljely ja perheen ruokahuolto on yleensä nais-ten vastuulla. Myös ilmastonmuutos koskettaa tyttöjä ja naisia kipeimmin, koska ilmastonmuutoksen negatiiviset seuraukset ovat pahimpia jo ennes-tään köyhimmillä alueilla, joissa nai-set kamppailevat heikkenevien ja epä-tasaisten satojen ja huononevien viljely-olosuhteiden kanssa.

Äkkiseltään voisi luulla, että kehitys-maiden naisten arjella ei ole mitään yh-tymäkohtaa meidän elämäämme. Minä väitän, että on. Nimittäin yhteistä edel-lä kuvaamani kanssa on se, että naisten jaksaminen, osaaminen ja välittäminen kannattelevat yhtä lailla perheitä meillä länsimaissa. Erityisesti haastavissa per-heilanteissa, yksinhuoltajina ja mielen-terveys- tai päihdeongelmien keskel-lä, naisten jaksaminen on ratkaisevaa. Siinä vaiheessa, kun perheen äidinkin voimat ehtyvät, koko perheen tilan-

ne usein romahtaa. Naiset usein veny-vät, mukautuvat ja jaksavat, mutta ku-kaan ei jaksata loputtomiin. Osaltaan tämä ilmiö perustuu vanhanaikaisiin su-kupuolirooleihin ja ajatukseen siitä, että naisen täytyy pitää niin sanotusti kulis-sit pystyssä. Ja monet jaksavat lasten ta-kia ponnistella uskomattoman pitkään, mutta kenenkään ei pidä joutua kanta-maan kohtuutonta taakkaa. Tuleva sosi-aalihuoltolain uudistus tulee auttamaan perheiden jaksamista. Lain myötä lap-siperheiden ennaltaehkäisevää kotipal-velua parannetaan, jotta perheet saa-vat apua ennen kuin asiat menevät um-pisoluun ja ilman, että perheen täytyy tehdä itsestään lastensuojeluilmoitusta, kuten nykyään pahimmillaan on.

Tasa-arvo etenee valitettavasti myös ei-toivotuilla alueilla ja tavoilla. Tästä esi-merkkinä on vaikkapa naisten lisäänty-nyt päihteiden käyttö samaan aikaan, kun miesten päihteiden käyttö on vä-hentynyt. Erityisen raju muutos on ke-hityksissä. Monen huumausaineen al-kulähde on kehityksissä ja naiset ovat viljelysten kautta aineiden kanssa teke-misissä ja päätyvät usein käyttäjäiksi. Eivätkä lapsetkaan ole usein suojassa esimerkiksi tupakoinnilta. Tavoitteena tuleekin olla terveellä pohjalla oleva ta-sa-arvo.

Kehitysministeri
SIRPA PAATERO

LAURA KOTILA, VALTIONEUVOSTON KANSILIA

Taide tuottaa sanan näkyväksi

Kirkkovuosi eläytyy taiteen kautta

Näin joulun alla uusi kirkkovuosi pyörähtää taas käyntiin. Kirkot täyttyvät joulun tunnelmaan virittyvistä ihmisistä. Mitä sinä koet astuessasi kirkon kynnyksen yli? Puhutun sanan lisäksi toivon eteesi avautuvan puhuttelevaa kauneutta, taidetta. Taide elää kirkkoissa ihmisen mielen herkistäjänä ja ajatusten herättäjänä. Sen tehtävä on tuoda näkyväksi pyhän kokemus ja avata puhuttua sanaa. Taide kertoo myös kirkon historiasta ja sukupolvelta toiselle kulkevasta sanomasta.

Kirkkovuosi virittää kuulijansa pyhä pyhältä Jeesuksen elämään ja opeuksiin. Kirkkotilassa kuullun rinnalle tuodaan näkyvää, puhuttelevaa taidetta. Tämän päivän kirkossa kukoistaa maalaustaide, veistokset, arkkitehtuuri, eri alojen muotoilu ja tekstiilitaide. Nämä kaikki luovat kirkkoon tilan, joka saa ihmisessä aikaan tunteen. Tekstiilitaide tuo kirkko-

jen jumalanpalveluselämään tukevan ja pukevan elementin. Se luo tunnelman, joka vaihtuu ja elää kirkkovuoden mukaan.

Jumalanpalveluksen keskeisin paikka, alttari kertoo heti ovesta astuttaessa, mitä aikaa kirkossa eletään. Sen tulisi virittää tunnelmasta toiseen: paaston aikana nöyryyteen, pitkäperjantaina suureen suruun ja suuren juhlan aikana riemuun ja juhlaan. Kuvien kielen lisäksi tähän ohjaavat viisi liturgista väriä; valkoinen, violetti, vihreä, punainen ja musta. Viime vuosina on yleistynyt myös kuudes väri sininen, joka kirkkotaiteessa mielletään Marian väriksi, mutta liturgisena värinä ohjaa violetin rinnalla paaston ja odotuksen aikaan.

Alttarin lisäksi värit näkyvät myös kirkon muiden tekstiilien kautta saarnatuolissa, lukupulpetissa ja viinimaljan yllä kalkkiliinassa. Näiden lisäksi papit pukevat ylleen stolan ja messun

Silja van der Meerin kirkkotekstiilejä on mm. s. 20 vas. Jyväskylän Kuokkalan kirkossa, (Aihe ”Murretti” kutsuu jokaisen yksilön poistamaan nälkää ja puutetta omassa lähipiirissään), s. 20 ylh. Tampereen Viinikan kirkossa ja s. 21 Uudenkaupungin Kalannin kirkossa.

aikana kasukan. Jo aikanaan messukasukat ja alttarien antependiumit olivat aikansa arvokkainta taidetta ja käsityötä. Tehtiinhän ne Jumalan kunniaksi! Tekstiilit huokuvat vielä tänä päivänäkin pyhää kauneutta näkyväksi tekevänä arvontuojana.

Tekstiilit ovat eläneet historiaa vähäeleisen riisuttuina ajanjaksoina ja nykyisin jopa värien ilotteluna. 1800- ja 1900-luvuilta 2000-luvulle taide on kokenut kirkkotilassa karsintaa ja kotiinpaluuta. On ollut aikoja, jolloin ajatus vahvasta Jumalan sanasta ilman koristeellisuutta oli kitkeä taiteen pois kirkon muurien sisältä. Onneksi kuvat ja värit saivat paikkansa takaisin ja rikastuttavat nyt jumalanpalveluselämäämme ja kirkkojamme.

Näin suurien pyhien alla, jouluna ja pääsiäisenäkin, kuljemme paastonajan halki kohti suurta juhlaa. Paaston ja odotuksen ajanjaksoina violetti väri virittää nöyryyteen ja itsetutkiskeluun. Sitä seuraa pääsiäisen pyhinä suuren surun koruton musta. Suruun ei kuitenkaan jäädä, vaan kuljetaan kohti valoa ja suurta juhlapyhää, jolloin alttari puetaan valkoiseen. Kuvamaailma muuttuu Jumalaa ja Kristusta ylistäväksi valon, kullan ja keltaisen hoitoiseksi riemuksi.

Luterilaisen kirkon kolmas iso pyhä on helluntai, jolloin kirkkojen väri vaihtuu tunteikkaan punaiseksi. Punainen on Pyhän Hengen ja marttyyrien muiston väri, jolloin kuva-aiheena ovat Pyhän Hengen symbolit kuten valkoinen kyyhky.

Kirkkovuoden mittaan yleisin pyhien väri on kuitenkin vihreä, jonka onkin sanottu olevan arkikristillisyyden ja elämän väri. Meistä moni tapaa käydä kirkossa vain suurina pyhinä, jolloin tämä arkiväri on ehkä jäänyt jopa huomaamatta. Symboliikka kukoistaa tuolloin monenlaisten luonnonaiheiden kautta.

Kun seuraavan kerran käyt kirkossa, katsele ympärillesi. Kiinnitä huomiosi taiteen tarjoamaan kieleen puhua kirkon sanomaa. Toivon, että puhuttu sana muuttuu elävämmäksi näkemäsi ja kokemasi taiteen kautta!

SILJA VAN DER MEER
tekstiilitaiteilija

*Silja van der Meer (s.1981) on turkulainen tekstiilitaiteenryrittäjä ja kahden pienen pojan äiti. Hän on opiskellut Turun AMKn taideakatemiassa muotoilijaksi ja Helsingin Taideteollisessa korkeakoulussa tekstiilitaiteen maisteriksi. Hänen ammatillista erityisosaamistaan ovat kirkkotekstiilit, joita hän on suunnitellut ja valmistanut eri puolille Suomea.
www.siljavandermeer.fi*

Itsetehdyt ajatuslahjat

Joulu on ihanan valoisa tauko keskitalven pimeyteen. Mutta joulu voi olla myös budjettia, mielikuvitusta ja ympäristöä rasittava juhla, jossa muistamisen perinne laittaa meidät ostamaan lahjaksi itsellemme ja saajalle tarpeetonta tavaraa. Tässä muutama kestävä pienen budjetin lahjaidea, joita voit soveltaa omaan tarpeisiisi, tekijöiden ikään ja käytettävissä oleviin materiaaleihin. Niiden tekemisessä voi hyödyntää kierrätysmateriaaleja ja pikku apulaisia. Lahjat ovat vaatimattomia, mutta niihin sisältyy paljon lämpimiä ajatuksia.

ARVOSTUS- KIRJANMERKKI

Tarvikkeet:

Kartonkipala
Kontaktia (myös kuviollinen käy)
Valokuva tai muu kuva
Sakset
Kynä
Liimapuikko
(Narua ja rei'itin)

Tee näin:

Suunnittele viesti, jonka haluat kirjoittaa. Liimaa kuva kartongille ja kirjoita viesti. Leikkaa kontaktista kaksi reilusti kartonkipalan kokoista palaa ja liimaa ne kartongin etu- ja takapuolelle. Jätä reunoille 0,5 cm kontaktia ja leikkaa muut pois. Halutessasi tee kirjanmerkkiin reikä ja pujota nauha, kierrä nauhaa, vie päät yhteen ja tee solmu. Tasaa päät.

Vinkki: Lapsilta voi kysyä, mitä kirjanmerkkiin voi kirjoittaa jos antaa sen lahjaksi vaikkapa isovanhemmalle. Lapsen kuvalla varustettuna se on kiva lahja kortin tai kirjan välissä. Samalla idealla voi toteuttaa myös jääkaappimagneetin. Kiinnitä magneetti kontaktiliimalla.

KIITOLLISUUSRASIA

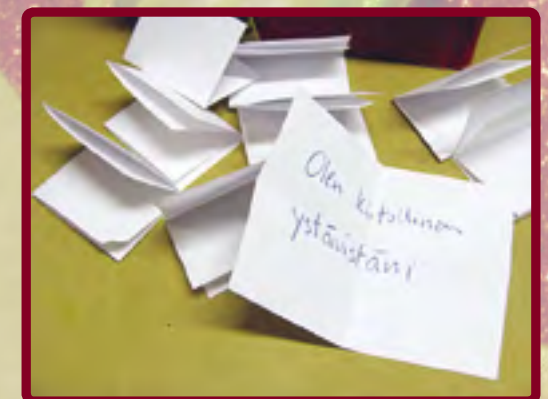
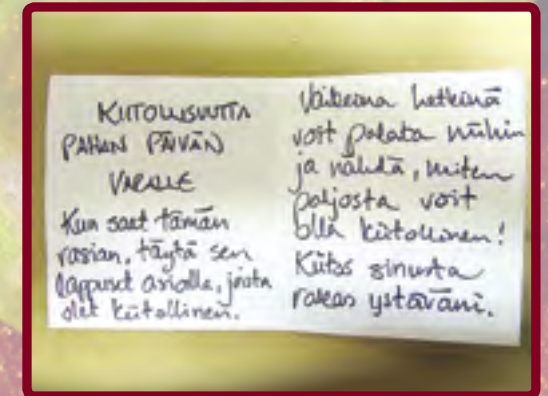
Tarvikkeet:

Lasipurkki tai rasia
Paperia
Lahjanauhaa
Kynä
Sakset
Pakettikortti tai tarvikkeet sen tekemiseen

Tee näin:

Leikkaa paperista pieniä lappusia ja laita ne laatikon/purkin sisään. Tee pakettikortti, johon kirjoitat ohjeen. Katso mallia tai keksi oma teksti. Sido lahjanauha laatikon ympärille ja kiinnitä pakettikortti. Anna lahjaksi.

Vinkki: Voit täyttää purkin itsetehdyillä herkuilla. Suojaa silloin paperit muovipussilla.

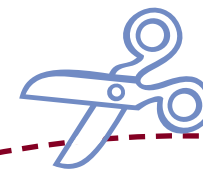
SUKLAAKORTTI

Tarvikkeet:

Suklaalevy
Askartelukartonki tai esim. mainoslehden sivu ja valkoinen taustapaperi
Kaksipuolinen teippi
Sakset
Liimapuikko
Viivoitin
Kynä
Kartongin palasia ja/tai jouluisia kuvia
Narua tai nauhaa

Tee näin:

1. Mittaa kartongista suklaalevyn levyinen pala. Piirrä viivoittimen avulla viiva ja leikkaa irti. Tarvittaessa leikkaa valkoisesta paperista samankokoinen pala ja kiinnitä liimapuikolla reunoista nurjalle puolelle.
2. Käytä suklaalevyä mittana ja piirrä viivoittimen avulla taitoskohdat. Jätä paperin kaunein kohta päällimmäiseksi, eli aloita siitä.
3. Taittele kotelo viivoja pitkin. Leikkaa ylijääneestä kartongista 2 kpl noin 5 cm leveää, 8 cm pitkää palaa. Taita ne suklaalevyn korkuisiksi ja kiinnitä kaksipuolisella teipillä kotelon sisään. Katso että kaunein kohta eli kansi jää vapaaksi.

4. Mittaa narusta noin 80 cm pitkä pätkä. Taita se keskeltä kahtia ja kiinnitä kaksipuolisella teipillä kotelon kanteen siten, että taitoskohta tulee noin 0,5 cm reunan yli. Liimaa kiinnityskohdan päälle kartonkia ja koristeita.

5. Koristele sisäpuoli, kirjoita tervehdys ja sido narulla.

Suklaalevyn voi postittaa kirjekuoressa. Levyn postitus maksaa 2. luokassa 1,80€. Painoraja on 250 g, joten käytä enintään 170 g suklaalevyjä.

Vinkki: Jos teet useamman suklaakortin, käytä samankokoisia levyjä niin taittelu sujuu nopeammin.

Käytä kääreenä lasten piirustuksia, vahvista tarvittaessa toisella paperiarkilla.

Kiinnitä suklaakortin kanteen koristeeksi Arvostus-kirjanmerkki tai sujauta se mukaan koteloon.

Ystävyys kantaa

Viisikymmentä vuotta sitten suomalaisia nuoria alkoi hakeutua Israeliin töihin kibbutseihin. Tällöin syntyi monia kauaskantoisia ihmissuhteita juutalaisten ja suomalaisten välillä.

Eräs niistä syntyi kahden Liettuasta Israeliin muuttaneen orpopojan ja kolmen suomalaistytön välisestä yhteydestä Kirjat Anavimin kibbutssissa.

Veljekset **Tanhum** ja **Menachem Rubins** olivat tuolloin 14–15-vuotiaita ja asuivat keskenään koululaisten asuntolassa. Tanhumin syntymäpäivän juhlinta antoi lähtölaukauksen sisarusuhteelle, joka syntyi **Eilan**, **Kaisan** ja **Raijan** sekä poikien välille. Syntymäpäivälahjaksi ”sisarukset” antoivat Tanhumille suomalaisen lapinleukun ja toivottivat tervetulleeksi vierailemaan luonaan Suomi-kylässä.

Kokonainen vuosi elettiin siten tiiviisti ”perheyhteydessä”, ja poikien kengät tai kumisaappaat ilmestyivät lähes joka ilta sisarten oven taakse. Opiskeltiin hepreaa, kuulteltiin englanninlaksyjä, tehtiin sapattiretkiä, askarreltiin ja viihdyttiin yhdessä.

Suomi-kylän huone 3:n perhekuva joulukuussa 1963. Vas. Menachem, Raija, Kaisa, Tanhum ja Eila.

Lähtiäislahjoiksi sisaret antoivat veljille omat valokuva-albumit, joihin oli koottu yhteisten hetkien kuvia.

Yhteys ”sisarusten” välillä ei katkennut. Sisarista Raija oli perustanut perheen kibbutssissa. Nuori Tanhum alkoi kerätä matkakassaa Suomeen tullakseen ja toisia siskoja tavataksaan. Hän toteutti sen kymmenen vuotta myöhemmin vuonna 1973.

Myös Kaisa ja Eila olivat menneet tahoillaan naimisiin. ”Pikkuveljen” ensimmäinen vierailu Suomessa keskeytyi kuitenkin yllättäen, sillä Israelissa syttyi Jom kippur -sota ja Tanhum koki velvollisuudekseen palata isänmaahansa. Hän oli ollut jo mukana kuuden päivän sodassa vuonna 1967.

Kirvelevin sydämin lähetti Kaisa-sisko veljensä matkaan ja antoi hänelle mukanaan kotinsa avaimen. Se oli Tanhumin kaulassa koko sodan ajan hänen ajaessaan tankkia Siinailla.

Seuraavana vuonna hän palasi iloisena yllätyksenä yöaikaan ja omin avaimin terveenä Kaisan ja **Riston** kotiin ja sai viettää ihanan pitkän loman Suomessa matkustellen ja nauttien suuresti kokemuksistaan sisarusten isänmaassa.

Tästä on kulunut nyt 40 vuotta. Keväällä 2014 Tanhum lähetti Kaisa-siskolle tiedon, että on tulossa Suomeen heinäkuussa.

Jälleen uhkasi sotatila Israelia. Tanhumin matka oli taas vaakaaludalla: hänen varaamansa lento peruuntui. Seuraa-

15-vuotias Tanhum Kirjat Anavimin kibbutssissa vuonna 1964 Tanu-kissan kanssa.

hän oli saanut paljon uusia ystäviä.

Vuosikymmenien aikana oli paljon kuitenkin muuttunut. Suurperheitä, joissa hän oli kokenut kaipaamaansa perheyhteyttä, ei lasten kasvetua aikuisiksi enää ollut. Monet vanhoista ystävästä olivat kuolleet, ja useat yhteydet ystäviin olivat vuosien saatossa katkenneet. Mutta ne yhteydet, jotka olivat säilyneet, tarjosivat sillan menneistä vuosista tähän päivään: mahdollisuuden etsiä sitä lämpöä ja ystävyyttä, joka aikanaan kibbutssissa oli tuonut nuoret ihmiset yhteen. Mitä siitä on jäljellä nyt, kun kaikki ovat jo

vana päivänä toive kuitenkin täyttyi ja hän pääsi viimeinkin tapaamaan Suomessa asuvia ystäviään sekä omaa ”perhettään”. Tanhum saapui Suomeen toivoa täynnä. Edellisiltä vierailuiltaan hänelle oli jäänyt rakkaita muistoja ja

eläkeiässä, niin Tanhum itse kuin hänen ”sisarensakin”?

Kun Tanhumilta kysyy, miksi hän halusi tulla, hän sanoo vain: Ani lo jodea. En tiedä. Kenties se kauan sitten eletty yhteinen vuosi, perheyhteys, jonka orpopoika suomalaisten tyttöjen kibbutsi-kodista löysi, riittää vastaukseksi. Kenties se oli hänelle kokemus, joka on kantanut häntä läpi elämän. Ja vaikka nuoruuteen ei meillä kenelläkään ole paluuta eikä mennyt voi saada takaisin, ei Tanhumin vierailu ehkä sittenkään ole etupäässä nostalgista haikailua menneeseen vaan pikemminkin sen todeksi elämistä, mikä elämästä kaiken kokemisen, kaikkien menestysten ja menetysten jälkeen jää tärkeimmäksi: ystävyys, yhteys ja toisistaan välittäminen.

HELI VON BRUUN

Tanhum Riston ja Kaisan hyvässä huomassa Kumpulan siirtolapuutarhamökillä kesällä 2014.

Rakkain runoni

NYT

*Jäkälän hopeaa ja kanervoita
ja kuusten totisuutta ankaraa
ja metsän pimennöissä puolukoita
kuin tuhat heleätä pisaraa.
– ei muuta. Enemmän jo liikaa oisi,
niin vähän jaksaa silmä tallettaa
– ja runsaus vain rauhan viedä voisi.*

*On kevein kantaa hetki kerrallaan
näin: jäkälikkö, metsä, metsänlaita
ja sitten loittoneva etäisyys.
Tajuta maisemasta kaista kaita,
kokea selkeästi omanaan
oleva pieni hetki ainoastaan,
häipyvä häikäisevä nykyisyys.*

Eeva Koivisto
Vielä on aamu
Pohjoinen 1997

Eeva Koivisto
1934–1992

Lapin luonto oli Eevan runojen ehtymätön lähde, innoittaja, lohduttaja ja elämän opettaja.

Sisareni Eeva oli seitsenlapsisen perheemme toinen lapsi ja hän kuoli meistä ensimmäisenä, 58-vuotiaana. Eeva oli runoilija, jonka ensimmäinen runoteos ilmestyi julkisuuteen kuitenkin vasta hänen kuolemansa jälkeen omaisten kokoamana. Tähän hankkeeseen Eeva viimeisenä kesänään terveyden jo horjuessa suostui ja luovutti sitä varten pienen valikoiman säilyttämiään runoja.

Eevan runot puhuttelevat minua erityisesti Sallan Kallungissa, missä suuri osa niistä on syntynyt. Siellä on isän lapsilleen perinnöksi jättämä kesämökki Ahvenkoppa, jota Eeva erityisesti rakasti. Se oli hänelle, ulkomaille avoituneelle, myös viimeinen lapsuuskodin merkitystä kantava turvapaikka ja kaipuun kohde.

Lapin luonto oli Eevan runojen ehtymätön lähde, innoittaja, lohduttaja ja elämän opettaja. Hyvin usein juuri Ahvenkopalla ollessani joku Eevan runo elävöityi minulle ja alkaa puhutella.

Runossa ”NYT” hän on kuvannut tutun paikan ja saanut ajan pysähtymään suuren elämänviisauden äärelle. Tämä runo on elävöitynyt minulle toki monet kerrat muuallakin. Joskus kesällä maa-

tessani riippukeinussa siirtolapuutarhani kukkaloiston keskellä ja katsoessani omenapuiden oksien lomitse sinitaivaalle, olen saanut kosketuksen samaan ajattomaan häikäisevään nykyhetkeen kuin Eeva runossaan jäkäläkankaalla. Silloin pysähtyy aika, mieli avautuu ja kevenee: suru, huoli ja kyltymättömyyden kiusaus hellittävät otteensa ja puhdas olemassaolon siunaus tulee osakseni nykyhetkessä. Sekin on häipyvä, mutta häikäisevä. Sen voimaperäinen kokeminen valaisee minut viisaudella, joka taltuttaa jopa kauneusaarteiden keskellä väijyvän ahneudenkin.

*”On kevein kantaa hetki kerrallaan
näin: - - -”*

Sisareni Eeva kuvaa runossaan, miten se tapahtui hänelle Lapin luonnon keskellä. Uskon, että runon viisas ohjaus toimii joka paikassa, missä ihmisen mieli avautuu kauneuden kokemiselle.

KAISA VÄLTILÄ
Kuvat LIISA HAUNIO

Hän saa levätä

Iris Leander liittyi Helsingin Valkonauha – Vita Bandet i Helsingfors ry:n jäseneksi jo 1930-luvulla silloisen puheenjohtajan Signe Eklundin sekä oman äitinsä esimerkin innostamana. Muistamme Iriksen kyyryn kohdata ihmiset ja ottaa uudetkin tulijat avosylin ja lämmöllä vastaan. Iris rakasti musiikkia ja esiintyi usein serkkunsa ja myös yhdistyksen puheenjohtajana toimineen Ann-Lis Leander-Alitalon kanssa yhdistyksen tilaisuuksissa. Iris Leander oli myös Helsingin Valkonauhahan puheenjohtaja 1978–1980 ja Valkonauhasäätiön perustajajäsen sekä yhdistyksen kunniajäsen. Työuran

Iris Adée Leander
10.12.1919 – 14.8.2014

sa Iris teki toimistovirkailijana Ömsesidiga Försäkringsbolaget Svensk-Finland vakuutusyhtiössä.

Salli minun, oi Herra, koskettaa tänään niin montaa elämää kuin mahdollista; joko sen kautta mitä sanon tai rukoilen, kirjoittamieni sanojen tai arkisten tekojeni kautta.

Iriksen ystävällisyys jätti lämpimän muiston kaikkien hänet kohdanneiden sydämiin. Jäämme siunaamaan Iriksen elämäntyötä ja hänen valoisaa muistoaan.

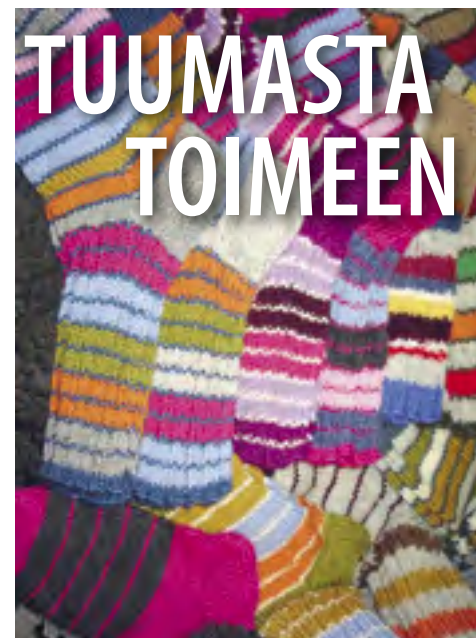
IRJA ESKELINEN

Varmaan suuri osa meistä muistaa tuon takavuosien hauskan sanaleikin kysymyksineen. ”Mikä on maailman lyhyin työmatka?” Ja vastauksen siihen: ”Se on tuumasta toimeen.”

Tätä kysymys-vastausasetelmaa aloin ajatuksissani pyörittellä päivänä muutamana ja samalla tutkailin sen eri ulottuvuuksia. Meidän kaunis suomenkielme on niin rikas sanoista ja niiden merkityksistä, että pienellä miettimisellä voi saada vaikka minkälaisia oivalluksia.

Ei liene mikään yhteensattuma, että samoihin aikoihin näiden kielellisten pohdintojen kanssa minussa syttyi ajatus ja halu muistaa lämpimällä joululahjalla erään tärkeän yhteisömme kymmentä jäsentä, jotka eivät koskaan tee itsestään numeroa. Jääköön vielä salaisuudeksi keistä on kysymys, ettei yllätys paljastuisi ennen aikojaan.

En kovin kauan aikaillut kun ryhdyin ”tuumasta toimeen” ja viemään ajatustani eteen-

TUUMASTA TOIMEEN

päin. Neulojamummo kun olen, siihen tarvittiin paitsi puikot, langat ja suunnittelu, myös liiton puhelinnumero. Viimeksi mainittu siksi, että halusin jakaa ideani pääsihteerimme Irjan kanssa, ja saada siihen hänen hyväksyntänsä. Onneksi Irja oli välittömästi hankkeen takana, ja tyytyväisenä kannustuksesta ryhdyin toteuttamaan sitä.

Valmista alkoi pian tulla ja kuten kuvasta näkyy kymmenen paria iloisia raitasukkia on nyt odottamassa pääsyä lämmittämään vastaan-

ottajiaan. Tässäkin toteutuu ajatus, että pieni askel lähimmäisen huomioimiseen on vain tuo ”tuumasta toimeen.” Useimmiten se, kumma kyllä, on liian pitkä ottaa.

Oikein siunattua ja idearikasta joulukuuta kaikille lehtemme lukijoille! Pitäkää itsenne lämpiminä lähimmäisten lähellä,

toivoo neulojamummo

PIRKKO

Helsingin Valkonauhasta

Liisankodin joulu

Liisankodissa on vuosikymmeniä vietetty perinteisiä jouluja. Äkkiä ajateltuna asia tuntuu hyvinkin selkeältä. Jeesuksen syntymäjuhlaa vietetään joka puolella maapalloa. Kuitenkin perinteet eri maissa, eri puolilla Suomea ja eri perheidenkin kesken poikkeavat toisistaan monin tavoin. Minkälaiisten perinteiden mukaan Liisankodin joulua siis vietetään, kun asukkaat, kymmenen naista, tuovat omien perheidensä perinteet yhteiseen joulunviettoon?

Liisankodin naisten ajatuksia siitä, mitä hyvään jouluun kuuluu:

Hyvään jouluun kuuluu hyvä ruoka. Hyviä ruokia ovat mm. kinkku, joululaatikot, maksapasteija ja suklaakonvehdit. Joulu rakennetaan jouluvaloilla, kynttilöillä, joululiinoilla ja sillä että kaikilla on oma joulurauha. Joululauluja voi laulella, joka haluaa. Joulunkelit kuuluvat jouluun. Voi rakentaa maalaisjoulun tai kaupunkilaisjoulun. Tärkeää on, että lapsetkin viihtyvät, jos heitä tulee.

Jouluun kuuluu hyvät ystävät, sukulaiset ja musiikki, ystävällisyys ja rauhallinen elämä sekä jouluna että joulua odotellessa. Joulukuusi tuo hyvää tuoksua tupaan.

Joulupukki on tärkeä. Siitä tulee joulufiilis. Joulufiilis on sitä, että haluaa jakaa iloa ympärillä olevien ihmisten kesken ja antaa mukavan muiston joulusta. Muisto voi olla pieni, vaatimaton lahja, halaus, suukko tai mitä vaan mukavaa. Joulun ei tarvitse aikuistenkaan kesken olla liian aikuismainen. Hassuttelu ja leik-

kimielisyys täytyy olla mukana. Jokainen voi antaa ja saada vaikkei fyysisesti ole annettavaa: hyvää mieltä voi antaa ja saada monin tavoin.

Näistä ajatuksista Liisankodin joulu syntyy tänä vuonna.

Toivotamme kaikille rauhaa ja hyvää mieltä jouluun ja joulun odotukseen.

LIISANKODIN NAISET

(jatkoa sivulta 11)

muuden sietokykymme kehityy. Asiantuntijuus on kykyä etsiä oikea ihminen vastamaan. Jos olemme tilanteessa, jossa meiltä odotetaan järjestöömme ja toimintakenttäämme liittyen ”vaikeisiin kysymyksiin” vastauksia voimme reilusti myöntää tietämättömyytemme. Varmana esiin-

Professori **Juho Saari** puhui teemasta ”Kasvaako eriarvoisuus”? Oli hätkähdyttävää kuulla tutkijan tietona, että noin puolet suomalaisista ei tunne myötätuntoa huono-osaisimpia ryhmiä kohtaan. Viime kädessä vain luovuttamattomat ihmisoikeudet ja julkisen vallan perustuslais-

viidennes määrittelee köyhyyden valtion tavoin tulorajan kautta ja noin joka kahdeskymmenes joko alhaisena statuksena tai elintason alaisuutena. Määrittely ei siis ole yksioikoista. Tutkijat määrittävät köyhyyden sovittamalla yhteen eri mittareita. Juho Saari puhui paljon myös huono-osaisuuden notkelmista, joihin joutuneet ihmiset kokevat olevansa muukalaisia keskuudessamme. Valtaväestö tietää heidän elämästään tai elämänhuolistaan hyvin vähän.

Valtionsyyttäjä **Leena Metsäpelto** puhui suhteellisuusperiaatteesta, joka määritellään oikeuskirjallisuudessa yleensä siten, että viranomaisen käyttämien keinojen ja niillä aiheutettavien haittojen on oltava

oikeassa, puolustettavassa tai järkevässä suhteessa tavoiteltavaan päämäärään nähden.

Lämmin kiitos Irti Huumeista ry:n vastuunkantajille!

Siunausta työhönne toivottaen!

IRJA ESKELINEN
Kuvat **HANNA RAIJAS**

Professori Juho Saari oli yksi seminaarin puhujista.

tymisen sijasta voimme sanoa, että ”otan asiasta selvää”. Ei siis tarvitse yrittää olla kaiken tietävä vaan voimme olla ohjaamassa ihmisiä tiedon lähteille. Kotovirta korosti puheessaan myös rakkauden ja myötätunnon merkitystä. Vertaisuus on aina vastavuoroista eli antaessaan saa!

sa määritetyt vastuut suojaavat huono-osaisimpia heitteillejätöiltä. Köyhyyttä mitataan eri tavoin. Yleisintä on määritellä köyhyys osallistumismahdollisuuksien puutteeksi ja toimeentulotuen käytöksi. Kumpaakin näistä määritelytavoista kannattaa noin kolmannes suomalaisista. Noin

Valkonauhasisartyötä Oulussa

Olen uusi valkonauhasisar ja nyt myös uusi Intian kummi Oulun sisarten joukossa.

Aiemmin osallistuin Oulussa Suomen Valkonauhaliiton järjestämään seminaariin, joka oli sekä aiheeltaan että toteutukseltaan erinomainen. Silloin sain tietää, että Oulussa toimii valkonauhahdistys. Toimintaperiaatteet, tavoitteet ja arvot sopivat omaani. Kaiken lisäksi minut otettiin mukaan yhdistykseen ystävällisesti ja lämpimästi.

Oulun Valkonauhahdistys on saanut kummitytön intialaisesta lastenkodista. Kodin nimi on Home of Hope. Autamme esikouluikäistä **Ratnasiriä** saamaan peruskoulutuksen ja ammatin. Hän on 4,5 vuotias tyttö, jonka isä on kuollut sydänkohtaukseen. Äiti käy päivätoissa eikä hänellä ole varaa kouluttaa tyttöä. Saadaksesen tyttärelleen valoisan ja turvallisen tulevaisuuden äiti toivoo tyttärelleen humanitääristä apua. Lastenkodista meidät valittiin Ratnasirin kummiksi.

Home of Hope for children (www.homeofhope.fi) on kris-

tillisiin arvoihin perustuva lastenkoti Machilipatnamissa Etelä-Intiassa. Kodin tavoitteena on antaa orvoille ja köy-

Kummilapsi Ratnasirin hymy valaisee maailman.

hille tytöille parempi elämä ja tulevaisuus rotuun tai uskontoon katsomatta.

Lastenkodissa asuu noin 60 tyttöä. Koti on pieni, mutta viihtyisä. Siellä voi kasvattaa ja kouluttaa lapsi huomioiden hänen yksilölliset tarpeensa. Tytöt voivat käydä koulua ja hankkia itsensä ammatin, mihin heillä ei muuten olisi mahdollisuut-

ta. Tyttöjä toivotaan avustettavan, kunnes he pärjäävät omillaan.

Lastenkodin ovat perustaneet Tuulikki Teppo yhdessä kummipoikansa Moseksen ja hänen vaimonsa Elisabethin kanssa vuonna 1993. Tuulikki Teppo oli ammatiltaan lastenhoitaja. Hän teki työuransa Oulussa. Jäätyään eläkkeelle Tuulikki lähti Intiaan ja toimi vapaaehtoisena Äiti Teresan lastenkodissa Kalkutassa ennen oman lastenkodin perustamista. Tuulikki Teppo menehtyi Oulussa vaikean sairauden murtamana 28.2.2009. Työ jatkuu sekä Intiassa että Suomessa kummien ja kodin tukijoiden avulla.

ARJA LAIHO

Suomen Valkonauhaliitto on mukana Anna lapselle raitis joulu -kampanjassa

Liitosta on lähetetty kaikkiin luterilaisiin seurakuntiin (myös ruotsinkielisiin) kampanjamateriaali.

Paikallisyhdistysten www-sivut toimimaan

Liitto tarjoaa edelleen yhdistyksille tukea kotisivujen perustamisessa. Yhdyshenkilönä on liiton ATK-tuki **Jarkko Linnanvirta**. Jarkon yhteystiedot ovat: jarkko@taitavasti.fi. Jarkon tavoittaa myös puhelimitse: 040-84 77 828. Mikäli jollakin yhdistyksellä on hankaluuksia

saada sivuille tarjottava sisältö koottua, voitte kääntyä toimiston puoleen niin voimme katsoa yhteistuumin mitä on tehtävissä. Tällä hetkellä omat sivut on perustettu Helsingin, Mikkelin, Tampereen ja Oulun Valkonauhoille. Sivujen osoitteet ovat muotoa www.helsinginvalkonauha.fi, www.mikkelinvalkonauha.fi, www.oulunvalkonauha.fi www.tampereenvalkonauha.fi.

Uusia seminaariohjelmiä

Olemme sopineet kouluttaja **Ilmo Häkkisen** kanssa vuoden 2015 mahdollisista seminaaripäivistä. Pyydämme yhdistyksiä olemaan yhteydessä liittoon, mikäli haluavat saada ensi vuonna järjestettäväkseen *Hetken merkitys kiireen maailmassa* -seminaarin.

HETKEN MERKITYS KIIREEN MAAILMASSA

– Valkonauhan seminaari ”ruuhkavuosia” eläville vanhemmille

Onnellisuus ja tyytyväisyys ovat eri asioita. Voisimmeko paremmin, jos emme laukkaisi oravanpyörässä vaan keskittyisimme merkityksellisiin asioihin? **Michael Enden** romaanissa *Momo* ajan puute ilmenee näin: *Kukaan ei tuntunut huomaavan, että aikaa säästäessään joutuikin tinkimään muusta. Kukaan ei halunnut ymmärtää, että elämä oli käynyt yhä köyhemmäksi, yhä yksitoikkoisemmaksi ja kylmemmäksi. Lapset tunsivat sen kyllä, sillä heillekään ei ollut enää koskaan aikaa. Mutta aika on elämää. Ja elämän paikka on sydän. Ja mitä enemmän ihmiset säästivät aikaa, sitä vähemmän sitä jäi.*

Seminaari kestää 4 tuntia ja kouluttajana toimii Ilmo Häkkinen, jolla on on laaja kokemus päihde- ja terapia-alalta. Paitsi arvostettuna asiantuntijana, Ilmo Häkkinen tunnetaan myös kirjailijana ja muusikkona, jonka kenties tunnetuin sävellys on Oiva Paloheimon runoon tehty ”Lähtevien laivojen satama”.

Seminaariin on vapaa pääsy ja siinä käsitellään seuraavia teemoja:

- Ajankäytön muutokset 2000-luvulla ja niiden vaikutukset yksilön ja perheen arkeen
- Henkistä heitteillejättöä ja kelloon vilkuilua – lapsen ja nuoren elämä on ”nyt” eikä ”kohta”
- Kun on huonot keinot käytössä – alkoholi ja muut riippuvuudet ratkaisuna
- Miten voin lisätä omaa ja lähipiirini onnellisuutta – Hyvät keinot käyttöön!

Koska emme saa aikaa takaisin, se on kallisarvoisinta, mitä hallussamme on.

Siksi katsomme levottomina taaksepäin ehkä hukattuun aikaan.

Hukattua olisi se aika, jona emme olisi eläneet ihmisinä, emme olisi kokeneet jotakin, oppineet, luoneet, nauttineet emmekä kärsineet.

(Dietrich Bonhoeffer)

Joulurukous

Herra, kuinka vaikea onkaan ottaa vastaan sinun tietäsi. Sinä tulet luokseni pienenä, avuttomana lapsena, joka syntyy kaukana kotoaan. Kun valmistaudun viettämään sinun syntymäjuhlaasi, minä yritän tuntee olevani rakastettu, hyväksytty, kotonani tässä maailmassa, yritän voittaa ne vieraantumisen ja eristäytyneisyyden tunteet, jotka alituisen minua ahdistavat.

Tule, Herra Jeesus, ja ole minun kanssani siellä missä tunnen olevani köyhimmilläni. Luotan siihen, että tämä on se paikka josta löydät seimesi ja johon tuot oman valosi.

Nyt on ilta, enkä tiedä mihin aikani on mennyt. Jotenkin vain joulun ulkonaiset valmistelut – lahjat, koristelut, pikku vierailut – täyttivät päiväni niin että se lorahti kuin vesi huonosti kaivetun padon läpi. Miten työläs onkaan muistaa sanoja kiireellisen ja tärkeän välisestä erosta!

Usein ajattelen: "Koko elämä on kuin yksi päivä: se livahtaa äkkiä ohi. Jos olen näin huolimaton päivieni suhteen, kuinka voin olla huolellisempi elämäni suhteen?" Tiedän, että jollakin tavoin en ole onnistunut ottamaan täydestä sitä, että kiireelliset asiat voivat väistyä odottamaan todella tärkeiden asioiden tieltä. Jos kerrankin olisin todella päässyt vakuuttumaan siitä, että sydämensä valmistaminen on tärkeämpää kuin joulukuusen koristelu, olisin päivän päättyessä paljon vähemmän turhautunut.

Jumala on tulossa. Hän tulee levottomaan, ahdistuneeseen sydämeen. Minä annan hänelle turhautumiseni ja sekavan oloni ja luotan siihen, että hän tahtoo tehdä siitä jotakin.

HENRY J.M.NOUWEN
teoksessa Kutsumus, Kirjapaja 1990.